7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ

1. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI SENARYOLARINA YÖNELİK SORU ÖRNEKLERİ

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce eğitim kurumu sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolarda yer alan kazanımlardan bazılarına yönelik soru örnekleri hazırlanmıştır.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

1. dönem konu soru dağılım tablolarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Soru örneklerinin kazanımları, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

Kazanım: SB.7.2.2. Osmanlı Devleti'nin fetih siyasetini örnekler üzerinden analiz eder.

1. **Gaza ve cihat anlayışının Osmanlı Devleti'nin sınırlarını genişletmesinde ve güçlü bir devlet hâline gelmesindeki rolünü açıklayınız.**

Kazanım: SB.7.2.3. Avrupa'daki gelişmelerle bağlantılı olarak Osmanlı Devleti'ni değişime zorlayan süreçleri kavrar.

2. **Coğrafi keşiflerin Osmanlı Devleti üzerindeki etkilerini açıklayınız.**

Kazanım: SB.7.2.3. Avrupa'daki gelişmelerle bağlantılı olarak Osmanlı Devleti'ni değişime zorlayan süreçleri kavrar.

3. Fransız İhtilali, 1789 yılında başlayan ve Avrupa'nın siyasi yapısını köklü bir şekilde değiştiren önemli bir olaydır. Fransız İhtilali ile yayılan özgürlük, eşitlik ve milliyetçilik gibi düşünce akımları Osmanlı Devleti'ni de etkilemiş ve Osmanlı Devleti'nde askerî reformların, ıslahat ve modernleşme çalışmalarının yapılmasında Tanzimat ve Meşrutiyet dönemlerinin başlamasında etkili olmuştur.

Buna göre Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ni değişime zorlamasının nedenlerini açıklayınız.

Kazanım: SB.7.2.4. Osmanlı Devleti'nde ıslahat hareketleri sonucu ortaya çıkan kurumlardan hareketle toplumsal ve ekonomik değişim hakkında çıkarımlarda bulunur.

4. İstanbul'da yapıların çoğu ahşap olduğundan sürekli yangın çıkıyordu. Yangınlar kısa sürede yayılıyor ve çok sayıda insanın evsiz kalmasına yol açıyordu. Bu yangınlar yapılarda büyük tahribata ve çok büyük maddi kayıplara neden oluyordu. Saraylar, köşkler, çarşılar, kütüphaneler zarar görüyordu. XVIII. yüzyılın başlarına kadar yangınlar, sarnıçlardan taşınan sularla söndürülmeye çalışılıyordu. Yangın facialarına karşı ilk koruyucu tedbir XVIII. yüzyılın başlarında yeniçerilerden "Tulumbacılar" adı verilen itfaiye bölüğünün kurulması ile alındı.

"Tulumbacılar**" adlı itfaiye bölüğünün kurulmasının önemini yazınız.**

Kazanım: SB.7.2.5. Osmanlı kültür, sanat ve estetik anlayışına örnekler verir.

5. İstanbul sokaklarında dolaşırken modern görünümlü bulduğu kafeye giren bir Alman Seyyah Osmanlı Devleti ile ilgili şunları anlatmıştır: "Pek çok şehri dolaşmış ve adetler, kılık kıyafetler, diller konusunda halkların türlü türlü özelliklerini öğrenmiş olmama rağmen şimdiye kadar kılık kıyafetlerle dillerin böyle bir çeşitliliğinin gerçekleştiğini kesinlikle görmemiştim."

Alman Seyyah'ın sözlerinden hareketle İstanbul'un sosyal yapısı ile ilgili çıkarımlarınızı yazınız.

7. SINIF 1. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU VE ÖRNEK SENARYOLAR

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması için her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağının önceden öğrencilere bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için il sınıf/alan zümreleri ve Ölçme ve Değerlendirme Merkezi Müdürlüğü ile birlikte oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak il sınıf/alan zümrelerine yardımcı olmak üzere örnek konu soru dağılım tabloları hazırlanmıştır.

7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Konu Soru Dağılım Tablosu

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	2. Sınav Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	
		1. Senaryo	2. Senaryo
BİREY VE TOPLUM	SB.7.1.1. İletişimi etkileyen tutum ve davranışları analiz ederek kendi tutum ve davranışlarını sorgular.		
	SB.7.1.2. Bireysel ve toplumsal ilişkilerde olumlu iletişim yollarını kullanır.		
	SB.7.1.3. Medyanın sosyal değişim ve etkileşimdeki rolünü tartışır.		
	SB.7.1.4. İletişim araçlarından yararlanırken haklarını kullanır ve sorumluluklarını yerine getirir.	1	1
KÜLTÜR VE MİRAS	SB.7.2.1. Osmanlı Devleti'nin siyasi güç olarak ortaya çıkış sürecini ve bu süreci etkileyen faktörleri açıklar.	1	1
	SB.7.2.2. Osmanlı Devleti'nin fetih siyasetini örnekler üzerinden analiz eder.	1	1
	SB.7.2.3. Avrupa'daki gelişmelerle bağlantılı olarak Osmanlı Devleti'ni değişime zorlayan süreçleri kavrar.	1	2
	SB.7.2.4. Osmanlı Devleti'nde ıslahat hareketleri sonucu ortaya çıkan kurumlardan hareketle toplumsal ve ekonomik değişim hakkında çıkarımlarda bulunur.	1	2
	SB.7.2.5.Osmanlı kültür, sanat ve estetik anlayışına örnekler verir.	1	1

• Okul genelinde yapılacak sınavlarda açık uçlu sorular sorulacağı göz önünde bulundurularak örnek senaryolar tabloda gösterilmiştir.

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce il sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolara uygun yazılı kâğıdı örnekleri hazırlanmıştır. İl sınıf/alan zümreleri de verilen örnek senaryoları inceleyerek kendileri benzer tablolar hazırlayıp öğretmenlerin kullanımına sunacaklardır. Örnek senaryolardaki soruların sayı ve kurgularındaki fark, sorularda ölçülen bilişsel düzeylere göre şekillendirilmiştir.

Bilişsel düzey, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin bilişsel alanda ulaşacağı hedef davranışların basitten karmaşığa olacak şekilde sıralanmasıyla tanımlanan düzeylerdir.

Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; ders içeriğinde öğretilen içeriğe benzer şekilde tanımlanmasını, gösterilmesini, bulunmasını, örneklendirilmesini, listelenmesini, basit bir şekilde yorumlanmasını vb. içerir.

Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; öğretilen içeriğin yeni durumlar veya günlük yaşam durumları çerçevesinde kullanılmasını, ilişkilendirilmesini, çözümlenmesini, karşılaştırılmasını, çıkarım yapılmasını, değerlendirilmesini, yeni bakış açılarının sunulmasını vb. içerir.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, il/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

Konu soru dağılım tablolarında soru dağılımları verilen örnek senaryoların her biri, örnek yazılı kâğıdı olacak şekilde verilmiştir.

Soru çözümlerine ulaşmak
için karekodu okutunuz.

Not: Örnek senaryolardaki kazanımlar, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

Örnek Senaryo 1	
Soru Sayısı	**Ölçülen Bilişsel Düzey**
5 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular Senaryo 1'deki 2, 3, 4, 5 ve 6. sorular
1 soru	Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular Senaryo 1'deki 1. soru

2. SINAV

SOSYAL BİLGİLER 7

Adı ve Soyadı: **Sınıfı:** **Numarası:**

SENARYO 1

Kazanım: 7.2.3. Avrupa'daki gelişmelerle bağlantılı olarak Osmanlı Devleti'ni değişime zorlayan süreçleri kavrar.

Coğrafi keşifler, Rönesans, Aydınlanma Çağı, Reform, Fransız İhtilali, Sanayi İnkılâbı, sömürgecilik ve bunların neden olduğu karmaşa ile insan hakları ihlallerine değinilir.

1. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin maddelerinden bazıları şunlardır:

- Bütün insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğarlar.
- Hiç kimse, kölelik ya da kulluk altında tutulamaz; her türden kölelik ve köle ticareti yasaktır.
- Herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne hakkı vardır.

Sömürgecilikle birlikte Avrupa zenginleşirken sömürülen ülkeler hem kaynaklarını hem de dinî, kültürel değerlerini kaybetmiştir. Sömürülen yerlerde yaşayan halk; ağır ve sağlıksız şartlarda çalıştırılmış, köle olarak Avrupa'ya götürülmüştür. Bazı uygarlıklar yok edilerek tarih sahnesinden silinmiştir.

Fransız İhtilali ile birlikte insanların doğal ve devredilemez haklarının bulunduğu, hukuk bakımından özgür ve eşit doğdukları, din ve vicdan özgürlüklerinin olduğu, bir bildiri ile yayımlanmış ve zamanla özgürlük, eşitlik, demokrasi gibi kavramlar tüm dünyaya yayılmıştır.

Sömürgecilik anlayışı ve Fransız İhtilali ile ortaya çıkan bu gelişmeleri yukarıda belirtilen insan hakları açısından karşılaştırınız.

Kazanım: 7.2.5.Osmanlı kültür, sanat ve estetik anlayışına örnekler verir.

Yerli ve yabancı seyyahların seyahatnamelerinden örneklere yer verilir.

2.

Arap harflerinden doğarak İslam medeniyetinde önemli bir yer edinen güzel yazı sanatıdır. Avrupa'da resim tabloları ne kadar önemli ise Osmanlı Devleti'nde de bu sanatla süslenmiş levhalar aynı öneme sahiptir.

Bu parça ve görselden hareketle hangi sanat dalı hakkında bilgi verildiğini yazınız.

SENARYO 1

Kazanım: 7.2.4. Osmanlı Devleti'nde ıslahat hareketleri sonucu ortaya çıkan kurumlardan hareketle toplumsal ve ekonomik değişim hakkında çıkarımlarda bulunur.

3. Takvîm-i Vekâyi II. Mahmut Dönemi'nde, 1831'de, devlet eliyle çıkarılmış ilk gazetedir. Başlangıçta haftada bir yayımlansa da daha sonraları düzensiz aralıklarla çıkarılmıştır. Takvîm-i Vekâyi hanedana ait haberleri, devlet kademelerine yapılan atamaları ve ülkenin herhangi bir yerinde meydana gelen hadiseyi yansıttığı gibi aynı zamanda yabancı ülkelerdeki siyasi gelişmeler, bu ülkelerin Osmanlı Devleti ile ilişkileri ve dünyada meydana gelen sosyal, bilimsel ve teknolojik gelişmeler hakkında da haberler vermiştir.

Bu metinden Takvîm-i Vekâyi gazetesinin topluma katkıları ile ilgili yorumlarınızı yazınız.

Kazanım: 7.1.4. İletişim araçlarından yararlanırken haklarını kullanır ve sorumluluklarını yerine getirir.

Özel hayatın gizliliği, düşünceyi açıklama özgürlüğü ve doğru bilgi alma hakkı ile kitle iletişim özgürlüğü arasındaki ilişki ele alınır.

4. Düşünceyi açıklama özgürlüğü nedir? Yazınız.

SENARYO 1

Kazanım: 7.2.1. Osmanlı Devleti'nin siyasi güç olarak ortaya çıkış sürecini ve bu süreci etkileyen faktörleri açıklar.

Kuruluştan İstanbul'un fethine kadar olan dönemde devletin hüküm sürdüğü yerler ile iskân politikası, askerî, ekonomik ve toplumsal yapı detaya girilmeden ele alınır.

Osmanlı Devleti'nin kuruluşu ile ilgili farklı tarihsel yorumlara değinilir.

5. Edirne hangi padişah zamanında alınmış ve başkent yapılmıştır?

Kazanım: 7.2.2. Osmanlı Devleti'nin fetih siyasetini örnekler üzerinden analiz eder.

Gaza ve cihat anlayışı, istimâlet politikası, millet sistemi üzerinde durulur.

6. Gaza ve cihat anlayışı hakkında bilgi veriniz.

Örnek Senaryo 2	
Soru Sayısı	**Ölçülen Bilişsel Düzey**
8 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular Senaryo 2'deki tüm sorular

Adı ve Soyadı: Sınıfı: Numarası:

SENARYO 2

Kazanım: 7.2.5.Osmanlı kültür, sanat ve estetik anlayışına örnekler verir.

Yerli ve yabancı seyyahların seyahatnamelerinden örneklere yer verilir.

1.

Arap harflerinden doğarak İslam medeniyetinde önemli bir yer edinen güzel yazı sanatıdır. Avrupa'da resim tabloları ne kadar önemli ise Osmanlı Devleti'nde de bu sanatla süslenmiş levhalar aynı öneme sahiptir.

Bu parça ve görselde Hüsn-i hat (Hat) sanatı hakkında bilgi verilmiştir.

Kazanım: 7.2.3. Avrupa'daki gelişmelerle bağlantılı olarak Osmanlı Devleti'ni değişime zorlayan süreçleri kavrar.

Coğrafi keşifler, Rönesans, Aydınlanma Çağı, Reform, Fransız İhtilali, Sanayi İnkılâbı, sömürgecilik ve bunların neden olduğu karmaşa ile insan hakları ihlallerine değinilir.

2. XVI. yüzyılda Avrupa'nın çeşitli ülkelerindeki Katolik Kilisesi'nde yapılan yenilik hareketine Reform adı verilir. Reform hareketleri ilk olarak Almanya'da başlayıp daha sonra tüm Avrupa'ya yayılmıştır.

Buna göre Reform hareketlerinin hangi alanda ortaya çıktığını yazınız.

SENARYO 2

Kazanım: 7.2.4. Osmanlı Devleti'nde ıslahat hareketleri sonucu ortaya çıkan kurumlardan hareketle toplumsal ve ekonomik değişim hakkında çıkarımlarda bulunur.

3. Takvîm-i Vekâyi II. Mahmut Dönemi'nde, 1831'de, devlet eliyle çıkarılmış ilk gazetedir. Başlangıçta haftada bir yayımlansa da daha sonraları düzensiz aralıklarla çıkarılmıştır. Takvîm-i Vekâyi hanedana ait haberleri, devlet kademelerine yapılan atamaları ve ülkenin herhangi bir yerinde meydana gelen hadiseyi yansıttığı gibi aynı zamanda yabancı ülkelerdeki siyasi gelişmeler, bu ülkelerin Osmanlı Devleti ile ilişkileri ve dünyada meydana gelen sosyal, bilimsel ve teknolojik gelişmeler hakkında da haberler vermiştir.

Bu metinden Takvîm-i Vekâyi gazetesinin topluma katkıları ile ilgili yorumlarınızı yazınız.

Kazanım: 7.1.4. İletişim araçlarından yararlanırken haklarını kullanır ve sorumluluklarını yerine getirir.

Özel hayatın gizliliği, düşünceyi açıklama özgürlüğü ve doğru bilgi alma hakkı ile kitle iletişim özgürlüğü arasındaki ilişki ele alınır.

4. Düşünceyi açıklama özgürlüğü nedir? Yazınız.

Kazanım: 7.2.1. Osmanlı Devleti'nin siyasi güç olarak ortaya çıkış sürecini ve bu süreci etkileyen faktörleri açıklar.

Kuruluştan İstanbul'un fethine kadar olan dönemde devletin hüküm sürdüğü yerler ile iskân politikası, askerî, ekonomik ve toplumsal yapı detaya girilmeden ele alınır.

Osmanlı Devleti'nin kuruluşu ile ilgili farklı tarihsel yorumlara değinilir.

5. Edirne hangi padişah zamanında alınmış ve başkent yapılmıştır?

SENARYO 2

Kazanım: 7.2.2. Osmanlı Devleti'nin fetih siyasetini örnekler üzerinden analiz eder.

Gaza ve cihat anlayışı, istimâlet politikası, millet sistemi üzerinde durulur.

6. Gaza ve cihat anlayışı hakkında bilgi veriniz.

Kazanım: 7.2.3. Avrupa'daki gelişmelerle bağlantılı olarak Osmanlı Devleti'ni değişime zorlayan süreçleri kavrar.

Coğrafi keşifler, Rönesans, Aydınlanma Çağı, Reform, Fransız İhtilali, Sanayi İnkılâbı, sömürgecilik ve bunların neden olduğu karmaşa ile insan hakları ihlallerine değinilir.

7. Aşağıda verilen coğrafi keşiflerin hangi kâşifler tarafından yapıldığını karşılarındaki boşluklara yazınız.

1. Portekiz'den yola çıkıp Afrika'nın güneyini dolaşarak 1488'de Ümit Burnu'nu keşfetti. Böylece Hindistan'a deniz yolu ile ulaşma imkânı elde edilmiş oldu: .....

2. 1492'de sürekli batıya giderek Hindistan'a ulaşacağı fikriyle yola çıktı. İki ay sonra Amerika'nın batısındaki Bahama Adaları'na ulaştı. Buranın Hindistan'ın batısı olduğunu sandı. Yeni bir kıta keşfettiğini anlamadı: .....

3. 1519'da başladığı dünya turu, ölümünün ardından yardımcısı Del Kano tarafından tamamlandı (1522). Böylece dünyanın yuvarlak olduğu kanıtlandı: .....

Kazanım: 7.2.4. Osmanlı Devleti'nde ıslahat hareketleri sonucu ortaya çıkan kurumlardan hareketle toplumsal ve ekonomik değişim hakkında çıkarımlarda bulunur.

8. İlk Türk matbaasını kimlerin kurduğunu yazınız.